

PÕLTSAMAA MUUSEUM

KOGUMISPÕHIMÕTTED JA KOGUDE KORRALDAMISE JUHEND

2026

SISSEJUHATUS	3
1. PÕLTSAMAA MUUSEUMI KOGUD	3
2. MUUSEUMI MISSIOON JA ÜLEVAADE TOIMEPÕHIMÕTETEST	3
2.1. Missioon	3
2.2. Muuseumi ajalugu	4
2.3. Muuseumi struktuur ja toimetehhanismid	4
2.4. Muuseumi koostöövõrgustik.....	4
3. KOGUMISPÕHIMÕTTED	5
3.1. Muuseumikogu täiendamise üldpõhimõtted.....	5
3.2. Muuseumikogu täiendamise sisulised kriteeriumid.....	6
3.3. Muuseumikogu hetkeseis ja täiendamisvajadus.....	7
3.4. Muuseumikogu täiendamise protseduurid	7
3.5. Juurdekasvuvõimaluste ja säilitustingimuste analüüs	7
3.6. Museaalide väljaarvamine.....	7
4. MUUSEUMIKOGU DOKUMENTEERIMINE	8
4.1. Dokumenteeritavad tegevused, rollid ja vastutus	8
4.2. Arvestusdokumentatsiooni vormistamine ja hoidmine	8
4.3. Esmete (sh dokumentide ja fotode) vastuvõtt.....	9
4.4. Hoidlate kasutamise kord.....	9
4.5. Inventuur	9
4.6. Museaalide liikumine ja ajutine kasutamine	9
4.7. Säilitusprotseduurid	10
4.8. Museaali muuseumikogust väljaarvamine ja hoiulevõetud asja tagastamine.....	10
4.9. Muuseumi infosüsteemi kasutajate rollid ja õigused ning digiteerimistööde korraldus	10
4.10. Hädaolukorra lahendamise kord	10

SISSEJUHATUS

Põltsamaa Muuseum asub Põltsamaa lossikompleksis ja on väärika ajaloo kultuuriobjekti keskseks külastuskeskonnaks.

Kesk-Eestis oluliste teede ristumiskohas asuv Põltsamaa linnus on olnud sajandeid piirkonna oluline maamärk. Selle idanurka rajatud konvendihoone, mis 18. sajandil ehitati ümber uhkeks rokokoo stiilis paleeks, on omapärane nähtus Eesti arhitektuuriloos. Siin põimuvad erinevate ajastute ehituslikud võtted ja ehitiste erinevad funktsioonid. Lisaks arhitektuurilisele väärtusele on loss ehk Vana-Põltsamaa mõisasüda (saksa keeles *Scloss Oberpahlen*) ja üle jõe asuv Uue-Põltsamaa mõis mõjutanud Põltsamaa arengut käsitöölise asulast omaaegse tööstuskeskuseni.

Põltsamaa kihelkonna – ajaloolise Mõhu muinasmaakonna – kirjalik ajalugu algab aastast 1234. Põltsamaa nime on mainitud kirjalikes allikates siiski alles 16. sajandil, viitega ümbruskonna rikkalikele põllumaadele („Põld see maa on!“). Seega on ka Põltsamaa ajaloolise piirkonna kihelkondade arengut mõjutanud Põltsamaa mõisate omanikud ning nende suguvõsad, kellele on piirkonna mõisad kuulunud.

1. PÕLTSAMAA MUUSEUMI KOGUD

Põltsamaa Muuseumi kogud on väärtuslik osa Põltsamaa valla ja kogu Eesti kultuuripärandist. Muuseumikogu korralduse põhimõtted ja kogumispõhimõtted on koostatud ajaliselt fikseerimata perioodiks, tähtajatult, st need on pidevalt ajakohased ning neid muudetakse vastavalt vajadusele.

Muuseumi põhikogus on arvel üle 6900 foto ja ligi 4000 eset, sh dokumendid. Muuseumide infosüsteemi (MuIS) keskkonda on digiteeritud 1/3 põhikogust.

2. MUUSEUMI MISSIOON JA ÜLEVAADE TOIMEPÕHIMÕTETEST

2.1. Missioon

Põltsamaa Muuseum kogub, uurib, säilitab, mõtestab ning tutvustab piirkonna väärtuslikku materiaalselt ja vaimset kultuuripärandit professionaalselt, kestlikult ja kogukonda kaasavalt, tutvustades kohalikku ajalugu nii hariduslikel, teaduslikel kui elamuslikel eesmärkidel.

2.2. Muuseumi ajalugu

Põltsamaa muuseum asutati 1997. aastal kohaliku omavalitsuse hallatava asutusena. Alates 01.01.2020 haldab nii Põltsamaa lossikompleksi kui muuseumi ja turismiinfopunkti tegevusi omavalitsusele kuuluv Põltsamaa Vallavara OÜ. Muuseum koos turismiinfopunktiga asub Põltsamaa linnuses, mis on piirkonna suurim, tuntuim ja enimkülastatud turismiüksus. Lossikompleksi arenduskontseptsioon, mida viib ellu Põltsamaa Vallavara OÜ, näeb Põltsamaa muuseumi ja lossikompleksi tervikliku külastuskeskusena, mis seob ühtsesse teemaruumi kogu linnuse territooriumil asuva hoonestuse, õueala ja teenusepakkujad. Seetõttu teostati ka 2020. aasta alguses muuseumis põhjalik remont. Ajutiste näituste korraldamiseks avati 2020. aasta kevadel Meistritemaja koridorgalerii ning 2021. aasta jaanuaris laiendati püsiekspositsiooni pinda rokokoo teematoa kasutuselevõtuga samas hoones.

2021. aasta kevadel võttis Põltsamaa Vallavara OÜ üle seni AS Orkla Eesti halduses (rendipinnal) olnud tehase veinikeldri ja selle näituse, mille baasil rajati 2023. aastal muuseumis püsinäitus „Moodne toit ja jook Põltsamaalt“.

Lossi Väravahoones avati 2023. aasta kevadel Põltsamaa linnuse ja selle omanike ajalugu tutvustav püsinäitus. Valmis liftišaht, kuid lifti veel pole. Konvendihoone konserveeriti, selle soklikorruusel avati näitus „Põltsamaa hinged“, põhikorruusel ning lossitornis on lossi ajalugu tutvustav stendinäitus ning helikastid mõisnike ja talurahva eluolu tutvustamiseks, lossitornis on Struve kaart tutvustav näitus.

2025. aastal remonditi meistritemajas ruumid kohalike käsitöömeistrite püsinäituse tarbeks. Remonditakse ka muid ruume meistritemajas, on leitud ruumidele rentnikke, muuseum on saanud meistritemaja soklikorruusel kolm ruumi koguhoidlaks. 2026. aasta aprillis valmis muuseumis püsiekspositsioon „Põltsamaalt Eestimaale“, mis tutvustab Põltsamaa piirkonna ajalugu alates muinasajast, alevi ja linna ajalugu, Eesti lipu lugu, Aleksandrikooli, kiriku taastamist, talurahva kultuuri.

2026. aastal osaleti ERM-i vahendusel digiteerimise projektis, mille tagajärjel sai MuIS-i digihoidlasse laaditud 466 eseme fotod.

2026. aasta sügisel korrastatakse muuseumi pööningul asuvat koguhoidlat nii, et seda saaks huvilistele näidata kui avatud kogu. Samal aastal on konserveeritud linnuse õuel paiknev kaev, on konserveeritud ringmüüri ülaosa, paigaldatakse konvendihoonele avatäited.

Põltsamaa Muuseumi põhikogus on arvel üle 7000 foto ja ligi 4000 eset, sh dokumendid.

2.3. Muuseumi struktuur ja toimetehhanismid

Muuseumi- ja turismitööga seotud ametikohad on (seisuga 20.10.26): kuraator-varahoidja (0,7), muuseumipedagoog (1,0) ja turismivaldkonna juht (1,0), külastusjuht (0,8), muuseumi konsultant (0,2). Suvehooajal värvatakse abiks veel üks külastusjuht (1,0) ning klienditeenindusega seotud lõikudes toetab muuseumitööd ka lossikompleksi administraator (1,0), Põltsamaa Vallavara OÜ-l on ka oma raamatupidaja. Füüsilise tööga aitab asutuse neljaliikmeline haldusmeeskond.

2.4. Muuseumi koostöövõrgustik

Põltsamaa muuseum teeb igapäevaselt koostööd Põltsamaa Kultuurikeskuse, Põltsamaa Raamatukogu, Põltsamaa Gümnaasiumi, Põltsamaa Põhikooli jt kultuuri- ja haridusvaldkonnaga seotud organisatsioonidega ning erinevate mäluasutustega nii kohalikul kui riiklikul tasandil, sh erinevate muuseumidega.

Kohaliku tasandi keskse koostöövõrgustiku moodustavad piirkonna ajalooõpetajad, kodu-uurijad, giidid ja käsitöömeistrid. Aktiivse koostööringi esindajatest on aastate jooksul välja kujunenud Põltsamaa Muuseumi Sõprade Klubi, mille liikmed aitavad korraldada temaatilisi sündmusi, korraldada muuseumi kogu (nt täpsustada museaalide päritolu, isikuid ajaloolistel fotodel jms), andes selliselt panuse kohaliku muuseumitegevuse järjepidevusse.

Kuna muuseumi üheks tegevuseesmärgiks on ka järelkasvu kasvatamine ja noortele eakohaste ajaloohariduslike tegevuste pakkumine, on muuseumipedagoogi eestvedamisel käivitatud ka noorgiide koolitusprogram. Ühtlasi tegutseb muuseumi juures ka Lasteklubi, milles osalevatel ajaloo huvilistel noortel on võimalus lähemalt tutvuda muuseumitööga – osaleda kogumis- ja uurimistöös, museaalide tuvastamise ja hoiustamise protsessis, kohtuda erinevate valdkonna ekspertidega jne.

3. KOGUMISPÕHIMÕTTED

Kogumise eesmärgiks on Põltsamaa valla ajaloo- ja kultuuripärandi uurimine, kogumine, säilitamine ja vahendamine ning paiga kohaloo tutvustamine. Põltsamaa Muuseum kogub Põltsamaa valla inimeste ja nende elukeskkonnaga seotud vaimset ja materiaalselt kultuuripärandit ning tutvustab seda hariduslikel, teaduslikel ja elamuslikel eesmärkidel. Kogumise all mõeldakse kõiki meetmeid ja tegevusi, mis on suunatud muuseumikogu rajamisele ja täiendamisele. Muuseumikogu täiendamisel rõhutakse kvaliteedile, lisaks minevikule kogutakse süstemaatiliselt ja aktiivselt ka tänapäevast olulist pärandit.

Eseme põhikogusse arvele võtmise otsustab Põltsamaa Vallavara OÜ juhatuse poolt kinnitatud komisjon. Eset ei võeta arvele põhikogusse, kui sellega analoogilisi, kuid paremas seisukorras esemeid on juba muuseumikogus olemas; eseme seisukorra tõttu pole võimalik tagada tema säilimist (nt on roostes); ese pole terviklik; eseme mõõtmete tõttu ei leita talle muuseumis ruumi; esemel puudub lugu (kes ja millal valmistanud või kasutanud; milline on seos Põltsamaaga jms).

3.1. Muuseumikogu täiendamise üldpõhimõtted

Kogude täiendamisel lähtub Põltsamaa Muuseum oma põhimäärusest ja arengukavast. Kogude täiendamine toimub annetuste, ostmise, pärandamise või kinkimise teel ning ka näituseprojektide ja uurimistöö tulemusena. Vastavalt väljakujunenud praktikale säilitatakse muuseumi kogus ka linnuse territooriumil jm valla piires toimunud arheoloogiliste väljakaevamiste ja ehitustööde tulemusel avastatud leide.

Muuseumikogusse võetakse vastu kogumispõhimõtetega kooskõlas olevaid museaale. Enne vastuvõtmist tuvastab muuseum oma võimaluste piires kultuuriväärtusega asja päritolu, et vältida omaniku tahte vastaselt tema valdusest välja läinud või teisest riigist välja viidud asja museaalina arvele võtmist; ühtlasi arvestab ka teiste sama piirkonna või sarnase ainevaldkonna muuseumide kogumispõhimõtteid.

3.2. Muuseumikogu täiendamise sisulised kriteeriumid

Muuseumikogu täiendamise otsus peab:

- 1) olema kaalutletud ja põhjendatud;
- 2) vastama kogumispõhimõtetele;
- 3) vastama vähemalt ühele põhikriteeriumile eseme või esemete kogumi väärtuse hindamisel ja vähemalt kahele lisakriteeriumile väärtuse astme määramisel.

Põhikriteeriumid:

- 1) Ajalooline väärtus: kas ese on seotud Põltsamaa vallale olulise konkreetse inimese, paiga, sündmuse või tegevusega ja mida see jutustab mõne ajaloolise protsessi, temaatika või eluviisi kohta; kas ja kuidas aitab asi ajalugu paremini mõista.
- 2) Ühiskondlik või Põltsamaa valla kogukonnale oluline väärtus: kas esemega on seotud mingid uskumused, ideed, lood, kombes, tavad, mis on tänapäeval olulised teatud kogukonna või inimgrupi jaoks; miks see on oluline; milles see väljendub.
- 3) Teaduslik väärtus: kas teadlastel on tänapäeval või tulevikus huvi eset põhjalikumalt uurida.
- 4) Esteetiline väärtus: kas ese on meisterlikult valmistatud või on suurepärane näide teatud oskustest; kas see on hea näide stiilist, disainist, kunstivoolust või mõne kunstniku loomingust; kas see on originaalse või innovaatilise disainiga.

Lisakriteeriumid:

- 1) Päritolu, legend, dokumenteerituse aste: kas on teada, kes oli eseme omanik, kasutaja või valmistaja; kus ja kuidas seda kasutati; kuivõrd hästi see on dokumenteeritud.
- 2) Iseloomulikkus, tüüpilisus, rareiteetsus: kas ese on teatud liiki asjade, tegevuste, eluviisi või ajalooajalooperioodi tüüpiline näide; kas ese on haruldane, ebataoline või erakordselt hea näide teatud asjast; kas see on erakordselt hästi dokumenteeritud, võrreldes teiste samalaadsete asjadega.
- 3) Seisund, terviklikkus: kas ese on hästi säilinud, töökorras; kas see on säilinud ilma tahtlike või juhuslike muudatusteta, mis takistaksid tema tajumist originaalina.
- 4) Kasutatavus näitusel, teadustöös, haridustegevuses: kas eseme abil on võimalik interpreteerida sündmusi, kogemusi, inimesi jne ning tuua välja nende erinevaid aspekte; kas ese aitab muuseumil jutustada mingit lugu; kuidas ese seostub muuseumi näituste kavaga ja haridusprogrammidega.

Muuseum ei võta kultuuriväärtusega eset museaalina arvele, kui:

- 1) ese ei vasta muuseumi kogumispõhimõtetele;
- 2) eseme üleandja esitab eritingimusi, mis on vastuolus muuseumi ja selle külastajate pikaajaliste huvidega;
- 3) eseme üle arvestuse pidamiseks, selle säilitamiseks või eksponeerimiseks puuduvad tingimused või eelarvelised võimalused;

- 4), ese või esemed ei vasta muuseumi profiilile, missioonile või kogumispoliitikale, on muuseulil õigus keelduda annetuste, kingituste, pärandi, likvideeritavate asutuste või teiste muuseumide tervikkogude vastuvõtmisest;
- 5) kui kinkija, annetaja, pärandaja vmt kui üleandja esitab eritingimusi, mis on vastuolus muuseumi ja selle külastajate pikaajaliste huvidega;
- 6) seda ei ole võimalik muuseumil nõuetekohaselt säilitada;
- 7) selle päritolu on kahtlane, ebaseaduslik või teadmata.

3.3. Muuseumikogu hetkeseis ja täiendamisvajadus

Aastatel 2023-2026 on prioriteediks olemasoleva kogu korrastamine, inventeerimine ning kogude jätkuv digiteerimine. Lisaks on muuseumis esemeid (sh dokumente), mis ootavad kogumispõhimõtetele vastuse kontrolli ja arvele võtmist.

3.4. Muuseumikogu täiendamise protseduurid

Muuseumikogu täiendamise eest vastutab muuseumi juhataja, kes lähtub oma tegevuses muuseumitööd koordineeriva ettevõtte põhikirjas ja selle lisas kirjeldatud eesmärkidest ning koordineerib vastavalt kogumispõhimõtetele kogude täiendamist, inventeerimist, säilitamist ja muuseumide infosüsteemi MuS sisestamist, sh uute museaalide arvelevõtmist, kirjeldamist ja väärtuse määramist; muuseumikogu digiteerimist; ühtlasi ka muuseumi põhikogu ja arhiivitoimikute süstematiseerimist; inventuuride läbiviimist; museaalide laenutamist või muul viisil liikumise dokumenteerimist, üleandmise-vastuvõtmise aktide vormistamist jms.

3.5. Juurdekasvuvõimaluste ja säilitustingimuste analüüs

Aastaks 2023. väljaarendatud muuseumi ruume on võimalik laiendada muuseumihoone katusekorruse kasutuselevõtmisel (ca 100 m² pinda). Lisaks tehakse koostööd ka lossikompleksi rentnikega, motiveerides neid kasutama rendiruume näitusepindadena (näitusekapid, seinapinnad).

Peamised kitsaskohad

1) Kaasajastamist vajavad hoiustmis- ja säilitustingimused

Kitsaskohaks on koguhoidla niiskustasakaal ning ruumide väiksus, mis takistab süstemaatilist kogumistööd ja olemasolevate kogude korrastamist ja täiendamist. Lahenduseks on olemasoleva kogu jooksev inventeerimine ja otsustamine, kas ja mil määral kogutu muuseumi tegevuseesmärkidele vastab (protsess on käimas). Ühtlasi toimub arhiiviruumide kaasajastamine, sh museaalide inventeerimine. Lahenduseks oleks muuseumihoone katusekorruse väljaehitamine aastaringselt kasutatava avatud hoidla ja arhiivi alana.

2) Tööjõu vähesuse tõttu on süstematiseerimise ja digiteerimise töö eeldatust aeglasem.

MuS-i (muuseumite infosüsteemi) sisestamine on keskpärane (kasutatud vaid ca 33% muuseumi kogude digiteerimise potentsiaalset). Lahenduseks on jätkata korrastus- ja sisestustegevusega vastavalt tööjõu võimalustele.

3.6. Museaalide väljaarvamine

Vastavalt Põltsamaa Vallavara OÜ põhikirjale arvatakse museaal muuseumikogust välja, kui museaal:

- 1) on kahjustatud ja seda ei ole võimalik taastada;
- 2) on hävinud või kaotsi läinud ning seda ei ole leitud vähemalt kahe järjestikuse korralise inventuuri käigus;
- 3) antakse muuseumiseaduse alusel üle teisele muuseumide andmekoguga liitunud muuseumile, raamatukogule või Rahvusarhiivile;
- 4) on enne muuseumikogusse arvamist omaniku tahte vastaselt tema valdusest välja läinud või teisest riigist välja viidud ning see antakse üle omanikule või tagastatakse teisele riigile;
- 5) museaali kuulumine muuseumikogusse ei ole kooskõlas muuseumi kogumispõhimõtetega.

Museaali võib muuseumikogust välja arvata, kui muuseumikogus leidub antud museaaliga olulisel määral sarnaseid museaale, mis on paremas seisukorras või mille kohta teadaolev kultuuriväärtuslik teave on täielikum. Museaali väljaarvamine muuseumikogust ning museaali võõrandamise viisi valik toimub Põltsamaa Vallavara OÜ juhatuse otsusega, millele on lisatud eksperdi arvamus. Kui museaal on kogust välja arvatud, siis museaaliga seotud dokumentatsioon säilitatakse muuseumis. Kui objekt antakse üle teisele muuseumile, siis antakse üle ka koopia museaali puudutavast dokumentatsioonist. Museaali dokumentatsioonile lisatakse museaali kogust väljaarvamise põhjused ja ametlik kinnitus väljaarvamise kohta.

4. MUUSEUMIKOGU DOKUMENTEERIMINE

4.1. Dokumenteeritavad tegevused, rollid ja vastutus

Muuseumi kogumistööd koordineerib muuseumi juhataja, kelle vastutusalaks on muuseumi kogude hoiustamise ja komplekteerimise, esemete arvelevõtu, korrastamise ja kasutamisega seotud tegevuste koordineerimine; esemete väärtuse määramise protsess; inventuuride läbiviimine ja muuseumivaldkonna andmebaasidega seotud sisestustöö korraldamine (sh museaalide haldamine ja liikumiste dokumenteerimine MuS-is). Muuseumi juhataja vastutab ka fondiruumide korrashoiu ja hoiutingimuste regulaarse kontrollimise eest.

Koguhoidja tööks on museaalide vastuvõtmine ja tehniline kirjeldamine, esemete liikumiste akteerimine, põhikogusse kuuluvate esemete digiteerimine infosüsteemi MuS sisestamine.

4.2. Arvestusdokumentatsiooni vormistamine ja hoidmine

Muuseumikogu dokumenteerimine toimub elektrooniliselt muuseumide infosüsteemis (MuS). Paralleelselt elektrooniliste infosüsteemidega on veel kasutusel ka paberkandjal aktid ning tulmeraamatud (lisaks elektrooniline tabelandmebaas), mida enam ei täiendata, kuid kasutatakse kuni kõik andmed on kantud MuS-i. Retrospektiivne sisestamine jätkub.

Kogu museaalide liikumisega seotud arvestusdokumentatsioon vormistatakse MuSis vastavalt kehtivatele muuseumivaldkonda reguleerivatele seadustele. Dokumentide allkirjastamine toimub nii digitaalselt kui paberkandjal, vastavalt teise osapoole digivõimekusele. Kõik inventeerimisega seotud dokumendid (aktid, kokkuvõtted jms) koostab

ja allkirjastab digitaalselt muuseumi juhataja. Muuseumitööga seotud alusdokumendid koostab muuseumi juhataja ja kinnitab digitaalselt ettevõtte juhatuse liige.

Arvestusdokumentatsioonile juurdepääsu üle otsustab lähtuvalt isikuandmete kaitse seadusest vastutav töötaja. Museaalile võidakse kehtestada juurdepääsupiirang juhul, kui eseme üleandja või isikuandmete andmesubjekt seda taotleb. Infosüsteemi kantud juurdepääsupiiranguta andmetele tagatakse avalikkuse juurdepääs MuSi veebilehe kaudu kooskõlas avaliku teabe seadusega.

4.3. Esemete (sh dokumentide ja fotode) vastuvõtt

Vastuvõtudokumentatsioon hõlmab informatsiooni eseme endiste omanike ja selle kasutamise ning autoriõiguste kohta. Iga museaal varustatakse vastuvõtul unikaalse numbriga, mille oluline osa on muuseumi nime lühend. Kirjeldamise käigus dokumenteeritakse museaal oma füüsiliste ja sisuliste tunnustega, eesmärgiga muuta muuseumikogu analüüsitavaks ja uuritavaks.

4.4. Hoidlate kasutamise kord

Põltsamaa Muuseum hoidlad ja ekspositsioonialad on jaotatud nelja hoonesse (muuseumimaja, meistritemaja, väravahoone, konvendihooned). Museaalid on hoiustatud kahes koguhoidlas, kolmes arhiiviruumis ja ekspositsioonialadel. Muuseumihoonetes on tehniline valve, sh ka osaliselt kaetud kaameravalve alad. Hoidlatesse on lubatud siseneda ainult muuseumi töötajatel tööga seotud eesmärkidel.

Museaalidega on võimalik tutvuda kõikidel soovijatel (näiteks näituste ja trükiste koostamiseks või muuseumiõppe ja haridusprogrammide ettevalmistamiseks), kuid võõraste sisenemine hoidlatesse ei ole lubatud (võimalus korral tuuakse museaal välja). Muuseumi juhatajal on õigus museaali mitte välja tuua, kui see kahjustab eseme seisukorda.

Muuseumile esitatud kodu-uurijate, suguvõsauurijate, ajakirjanike jt huviliste päringud registreeritakse ja esmane tagasiside antakse hiljemalt 5 tööpäeva jooksul digitaalselt või suuliselt. Kohapealne nõustamine toimub kokkuleppel ja avalikul teenindusalal, muuseumitöötaja juhendamisel. Museaalide hoonest välja viimine on keelatud.

4.5. Inventuur

Muuseumi põhikogu inventuure tehakse vähemalt üks kord iga viie aasta järel. Inventuuride kava ettepaneku teeb muuseumi juhataja, selle kinnitab juhatuse liige. Inventuuri käigus fikseeritakse tähtsaim informatsioon: museaali unikaalne number, asukoht, nimetus ja seisund. Inventuuriga fikseeritakse esmane ja tähtsaim informatsioon iga museaali kohta: unikaalne number, asukoht, nimetus ja seisund. Põltsamaa Muuseumi museaalide hoiustamistingimusi parandatakse pidevalt jooksva protsessi käigus.

4.6. Museaalide liikumine ja ajutine kasutamine

Muuseumiväliseks kasutamiseks laenutakse museaale eelkõige teiste muuseumide näitustele, juhul kui ollakse veendunud eksponeerimistingimuste sobivuses. Erijuhtudel võidakse

museaali lühiajaliselt laenata ka juriidilisele või füüsilisele isikule, kes suudab tagada museaali turvalise säilitamise ja eksponeerimise. Muuseumisiselt laenatakse museaale oma maja näitustele, pildistamiseks ja digitaliseerimiseks ning uurijatele. Oma näitustele deponeerimine vormistatakse muuseumisisese ajutise kasutamise aktiga MuISis.

4.7. Säilitusprotseduurid

Muuseumi juhataja jälgib säilitamistingimusi ja talletab vastava informatsiooni elektrooniliselt. Muuseumil ei ole spetsiaalset hoidlat ja puuduvad kliimaseadmed, mistõttu on keeruline garanteerida nõuetekohaseid säilitustingimusi. Museaalide seisundit hinnatakse kord kuus visuaalse vaatluse alusel, ühtlasi kontrollitakse ka õhuniiskust ja püütakse vältida järske temperatuuride kõikumisi.

4.8. Museaali muuseumikogust väljaarvamine ja hoiulevõetud asja tagastamine

Kogust välja arvatud museaaliga seotud dokumentatsioon säilitatakse muusemi arhiivis alaliselt ning museaali unikaalset numbrit ei võeta uuesti kasutusele. Hoiulevõetud asi tagastatakse omanikule tagastamisaktiga, mis lisatakse MuIS-i konkreetse museaali kirjelduslehele.

4.9. Muuseumi infosüsteemi kasutajate rollid ja õigused ning digiteerimistööde korraldus

Muuseumide infosüsteemis MuIS on muuseumi juhatajal ja koguhoidjal järgmised museaali administreerimise ja dokumenteerimise kinnitamisega seotud õigused: museaali eelregistreerimine, hindamine, vastuvõtmine, hoiule võtmine, kirjeldamine, alakogu administreerimine ja osalejate haldamine.

Muuseumit haldava ettevõtte juhatuse liikmel on infosüsteemis õigus kinnitada eelregistreerimise, hindamise, vastuvõtmise ja hoiule võtmisega seotud kandeid.

Digiteerimistöö toimub vastavalt muuseumi kogumispõhimõtetele ning Muinuskaitseameti poolt kehtestatud museaalide digiteerimise nõuetele. Põhikogu digiteerimise eesmärgiks on luua museaalidest kõrgekvaliteedilised digikujutised koos kirjeldusega, mille tulemusel paraneb pärandile ligipääsetavus. Muuseumi digikogu on turvatud ka NAS-ketastele.

4.10. Hädaolukorra lahendamise kord

Võimalike hädaolukordadena käsitletakse tulekahju, veekahjustust ja vandalismi, mille ennetamise aluseks on ettevõtte tööohutuse ja sisekorra eeskirjade järgimine.

Muuseumikoguga seotud hädaolukorra lahendamisel lähtutakse üldisest ohutu töökeskkonna juhisest, kehtivast evakuatsiooni- ja tulekahju korral tegutsemise plaanist.